

gárnak. Legméltóbban ünnepljük meg emlékét az által, hogy itt Svájc szabad földén életre hívunk egy nagy és szép intézetet, mely szolgálatokat lesz hivatva tenni a lengyel ügynek, melyért az a nagy halott egész életét odaáldozta.

„Ma a legérdekesebb látvány egyikén veszünk részt; látjuk egy 20 milliónyi nemzet elvitatlan életképességének bizonyítványát, mely nemzet élve eltemetett. Egy évszázad mult el azóta, hogy elkülvetett az emberiség ama ropant büntény, melyet megbélyegzett az emberi lelkiismeret: Lengyelország első felosztása. — Elmult egy évszázada a kinnak és vértanuságnak, a vérfolyamoknak és romoknak. A barbárság még a 19-dik században is büntetlenül sértegette a lengyel szabadságot, sőt a lelkiismeret szabadságának földülésétől sem retteg vissza; mindent, még a nyelvet is el akarja rabolni Lengyelországtól; nem kiméli a házi tüzhelyet, késsel folytatja a háborút a nemzeti szokások ellen, s rabló hadjárataival letapos mindent. Vandal tettei mindenütt pusztulást, ezrek szerencsétlenségét és száműzetését vetik el.

„Amde e rombolás közt is megmarad valami sérthetetlenül, melyet a modern mongolizmussal letipornia nem áll hatalmában: egy népek elpusztíthatatlan geniusza, erkölcsi létele és megmérhetetlen hazaszeretete.

„A szolgaság jármába hajtott, a szétdarabolt Lengyelország példa erre. Oroszország által rendszeres számításal megfosztva muzeumaitól, könyvtáraitól, történelmi emlékeitől, anélkül hogy más, nem orosz tartományokban elegendő biztonságban láthatná institutit, hálás szívvel fogadja a szolgálatot, melyet részére Rapperswyl városa fölajánl, melyet részére Rapperswyl városa fölajánl és házi isteneinek szentélyévé avatja egy régi várkastély közmegét. Miután százados függetlenségi harcának eszméjét egy nemzeti emlékoszlopban már megerősítette, legszebben akként véli e hazafias művet kiegészíteni, midőn egy nemzeti muzeumot alapít annak oldalán.

A nemzetnek e találó esztelése után Plater gróf ismertetni kezdte magát a muzeumot, különösen kiemelve, hogy ez a mostani megnyitás és a mai ünnepély pusztán ideiglenes jellegű és csak előpostája azon később következő nagy nemzetközi ünnepélynek, melyet a napi események máskorra halasztani szükségesek.

Ezután Rapperswyl vendégszerető városnak oltalmába ajánlta a muzeumot, s fölkerlte hatóságát, hogy a lengyel nemzet legyőzhetetlen szellemének e megtestesülését vegye oltalmába.

Rapperswyl város polgárai, lakosai és hatósága nevében Dr. Curti üdvözölte az érkezteteket. Kiemelte beszédében, hogy csak azok méltányolhatják igazán a hazátlank mély fájdalomát, a kik kedves hazával bírnak. Két év előtt fölállított Rapperswyl legszebb pontján a lengyel sas, ma fölavattatik ennek kapcsában a szentély, mely a lengyel haza történelmi emlékeit megőrizni lesz hivatva.

E beszédek után, melyek nagy hatását könnyen elképzelni, következett az alapítási okmány alájegyzése.

Az okmány szövege következő: „Lengyelország barátai és a mai nap Rapperswylben összegyűlt lengyelek alapítják a város régi várában örök emlékkül azt a lengyel-történelmi muzeumot, mely maradó tanúbizonysága kell hogy legyen a lengyel nemzet életképességének. Ez intézet — Lengyelország nemzeti tulajdona — szolgáljon történelmi nevezetességeinek menhelyül mindaddig, míg ezek szülőföldéről száműzve lennének — vagy míg ezek számára jövőben biztos helyiség nem lesz szerezhető. A muzeum, amennyiben Lengyelország multját és jelenét történelmi, tudományi, irodalmi és művészeti tekintetben méltán tanítja, a lengyel ügynek fontos szolgálatakat tesz s egyuttal a népcivilizáció és népszabadság fejlesztésének nagy munkájához is hozzájárul.

Ez okmányt az ünnepélyben résztvevők egytől egyig alájegyzvén az ünnepők egy hosszú menetté tömörültek, mely a lengyel lobogó alatt a város utcáin keresztül húzódtat Rapperswyl egyik legfestőbb pontját képező ódon várkastélyhoz, melynek óriási hárfái a lengyel nemzet muzeumára vetik árnyukat.

A vár bejáratánál Dormann fogadta, meleg kézszerítással és egy emelkedett szellemű rövid szónoklattal az érkezőket. „Meghívom önöket — mondá körülbelül — az egykor hatalmas lengyel nemzet dicsőségének, irodalmának és vallásának menhelyére. Lépjének ide be! A mi nemeset és magasztosat önök hazájukban elvesztettek, azt legalább részben és jelképpileg újból fölhalálják itt. A barbárság annyira ment, hogy az önök nemzetének érzelmeit és gondolkodásmódját a saját szülőföldükön akarja meggyilkolni. El akarták venni önöktől, a mi az embernek legdrágább, nyelvüket és vallásukat. Mindegy, akarmelyik vallás volt az, a civilizációnak egyformán és kivétel nélkül kell tiltakoznia minden ily erőszak ellen.

Az épület dísztereme, a sajátképeni muzeum, igen csinos, sőt meglepő izléssel van kiállítva. A folyosó, mely hozzá vezet, padagon föl van díszítve zászlókkal, czimerekkel és térképekkel.

A csinos művezetű portale fölött e szavak olvashatók:

„Musée historique polonais.“
Jobbról balról még most tíres, de Európa rokonzenves figyelméből — hisztük — rövid időn meg gazdagulandó termék ériatkeznek a főteremmel. Mindenütt egyszerűséggel párosult izlést lát a szem. Az első tekintet Kosciuszknak carrarai élethű márványszobra veszi igénybe, mely egy márványkandalló tetején díszleg. A szobor rövid aláírásában bennfoglaltatik e nagy embernek egész élet-története:

„A szabadságért és az emberi jogokért küzdött.“

A falakra két gyönyörű lobogó selyme van kifeszítve. Mindkettőt Birmingham népe ajándékozta a lengyel népnek. Közöttük van az az óriás nagyságu address, melyet Angliának több mint 100,000 polgára jegyzett alá, ekkép fejezve ki a lengyel nemzet iránti rokonszenvét. Jobbról, balról művészi ecset által készített és a lengyel nemzet életfalán küzdelmét ábrázoló képek — melyek megpillantásánál megfagy az ember ereiben a vér. Ott van a kehely, melyet Danzig városa ajándékozott Sobieszky lengyel királynak, kelta és szlav, Lengyelországban talált régiségek, érdekes és gazdag pénzügytemény, történelmi okmányok, kéziratok stb.

A muzeumnak egy külön osztálya az alakítandó könyvtár számára berendezve. S általában bizonyos, hogy a lengyel történelem tanulmányozásához néhány rövid év lefolyása alatt elkerülhetlenül szüksége lesz e muzeum kincseinek és iratainak tanulmányozására.

Metz feladásáról.

Az „Independance belge“ a következőket írja: Azon fontos közlemények folytán, melyeket Metz capitulatioja fölül egy elmenekült tüzérszázad, számos hasonlóképen menekült tiszt tett látogatást a szerkesztőségben, kiknek egyhangú nyilatkozatai világossá teszik Bazaine árulását. Lamét egy főtiszt tett igen fontos közleményeket. E nyilatkozat lényegében következőleg hangzik:

Metz capitulatioja a történelem előtt. A tudósítás, melyet én egy menekült tiszt nyilatkozatai nyomán közlök, igen pontos, de még nem mond el mindent. Tehát a teljes igazságot kell megismertetni.

A freacoati szerződést (ez új elnevezés; mert e szó a katonai nyelvben nem ismeretes) egy pótlék egészíti ki, mely a lakosok biztonságát biztosítja. A jegyzőkönyv 1. pontja világos: „A sereg hadi fogolyának nyilatkoztatták.“ 2. pont is világos: „A hely és a hadi készlet az ellenségnek adatik át.“ De minthogy a jegyzőkönyvben csak egy kapuról van szó, sok polgár hiszi, hogy magát a várost nem fogják megszállani, csak őrizet alatt tartják a békekötésig. A puskaporraktárak és az aknára vonatkozó pont arra mutat, hogy egy új Laontól tartottak a poroszok.

A sereg nem is akarta magát megadni és a legvégső percben is tisztek és katonák között heves szóvita folyt a felül, hogy nem kellene-e egy kitérőt megkísérteniük, hogy legalább a sereg becsületét megmentse. Deligny és Clinchaut tábornokok nyilatkoztatták, hogy ha 15—20 ezer indulásra kész ember össze tudna gyűlni, ők készek éltükre állani. De ez ajánlat siker nélkül maradt, részint a táborban levő nagy szétszórtság, részint azon rövid idő miatt, mely alatt e tárgyban egyetértésnek kellett volna létrejönni. Nem is igen sok ember birt elég erővel a fegyverforgatásra és egy végső kísérlet tételére. Ez csak haszontalan vérontás lett volna. Nem lehet sajnálni, hogy az egész abban maradt. A 3. a zászlók és a hadi jelvények átadására vonatkozó pont gyűlöletes. Nem lehetett volna ezeket összerombolni. Minek egy sorba helyezni a hadi készlettel. Csak azért, hogy diadaljelvényekül szolgáljanak a poroszoknak. Kérkedésük kielégítésére történt az egész.

A zászlók átadása szennyfolt a katonai becsületen. A fegyverek és hadikészletek átadása kötelesegről való megfélekedés. 600 ágyú volt a sáncokon, ugyanannyi a seregnél, volt a fegyvertárakban is; puska, kard roppant mennyiségben, egész nagy halmaz röppentyű, milliószámra a karcák, a raktár tömve puskaporrall. Mindez a szekerekkel együtt 60—100 millió értéket képviselt. De a pénzérték semmi. Most mindezen fegyver saját testvéreink ellen fog használni. Ez átadás valóságos bűn.

Ha az élelmiszerben való hiány kényszerített a capitulatio, miért nem szétrombolni mindezt a hadikészletet? Miért nem légből robbantani az erődöt, és fegyver nélkül állani a győzővel szemben, mint Puebla helyőrsége? Lekonzolt volna, rab-szolgaságra hurczolt volna? Nem. Nem várt volna ránszobrász sors, mint a milyen most bekövetkezett. E sorok írója kétszer követelte: irásban és szóval a hadikészlet szétrombolását egy oly tábornoktól, kinek tekintélyes szava volt a haditanácsban. Azt felelték: „hogy a poroszok csak a hadikészlet épen megtartása s átadása esetében kimélnék meg a várost és a tiszteket podgyászat.“ A poroszok, mindig csak a poroszok, soha sem a francziák! Kit kellett volna hát védelmezni? A tisztek

nem akarták, hogy valaha szemükre hányják, hogy az ország érdekéről megfélekedtek; egy gyorsan irt tiltakozásban, melynek azonnal 60 aláírója akadt, tiltakoznak. Eredeti példány a tiltakozásnak a francia kormány kezébe tétetett le; másolata Coffinieres tőnk adatott át oct. 28-án.

És a csapatok átadása milyen szomorú volt! Sirók, kétségbeesett arcok mindenfelé. Mondják, hogy egy ezredes szegényében legénysége előtt lötte főbe magát. Ezen nem lehet bámulni. A többiek is utánozhatták volna e példát. Fegyelmetlenség nem fordult elő.

A sereget otromba módon megcsalták. Szökés alatt az 57. és 71. ezrednek mentem végig, melyeket Cassey tük vitézül vezényelt. A katonák szomorúak voltak, de nyugodtak. Ime mondák, hogy a visznek bennünket, mintán három hónapig vergődni hagytak. Lehajtott fővel, könyeimet elfojtva vonultam el mellettük.

A vidékiek nem akarják binni, hogy Metz és a sereg megadta magát Távol falvakból földulnak de, hogy erről meggyőződjenek. Kenyeret hoztak a szerencsétleneknek, mert a poroszok élelmiszerben való hiány miatt nem adhattak nekik egész adagot. Egy-egy rokon rokonára, barátjára ismer. És újra meg újra ismétlődnek e szivazagató jelenetek.

Oh, milyen okos volt a megadási szerződés, hogy az érdekeket megoszassa, hogy a magánérdeknek igényt kielégítést azért, hogy a kötelesegről elmentse!

A 4. pont megengedi a tiszteknek — Frigyes Károly hercegnek, a francia sereg főparancsnokával való egyetértés folytán (hiszen volt is oka vele jó egyetértésnek lenni), hogy ha tetszik, becsületességük lekötése mellett hazamehetnek: ha Németország érdekeinek semmi módon nem fognak ártani.

Ez ígéret megsértése a katonai törvényeknek, melyeknek értelmében a tisztek seregétől elválni nem szabad; a sereg aorszában osztagolni kell. Az a tiszt, ki ily ígéretet tesz, engedelmességét követ el a legszentebb katonai törvény ellen. Csak a főparancsnok nyelhet fölmentést e törvény szigorú alkalmazása alól.

Az ígéret azon része, hogy „a német érdekeknek semmiképpen ne ártson“ homályos. Hát ha egyetértésre inti polgártársait, nem sérti-e a német érdeket? Vagy azt értik e pont alatt, hogy ne lyoni, hanem müncheni sört igyék?

Ést ezt nevezik Bazaine verléstítő proclamatiojában becsületlen szerződésnek! Becsületlen egy szerződés, mely várat, katonaságot, hadikészletet, szóval mindent az ellenségnek ad át! És még meri Bazaine a capituláló seregnek a fegyelmetlenségét a sereg bivatása érdekében megiltatni! Tehát a fegyelem a megadási engedelmeségben áll! Abban, hogy az ellenség kezébe fényesen adja át fegyverét! Ezt mondja egy olyan ember, kire az ország védelme bízott, kit egy nagy nemzet bizalmával tisztelt meg!

Mit akart Bazaine? Mire való volt a két hónapig tartó vonaglás, melyet Metz körülzárásának neveznek? Katonák, polgárok azt mondják: ő eladott minket. Én azt moodom, ő vétkez! Ő számolni tartozik eljárásáról. Annyi kiméltre igényt tarthat, mennyi a vádoltat illeti, de a jogosság, igazság kívánják, hogy minden köztudomásra jöjjön, a mi történt.

A csapatokról.

Belfort vára f. hó 3-ika óta a porosz csapatok által van körülzárva. Belfort Vauban által épített erős vár, nagy elkülönített sáncművekkel, melyek mögött kis épített sáncztoronyok vannak. A vár Páris, Lyon, Bere, Basel, Strassburg és Nancytől vezet útak központján, a Jura és Vogesek közt fekszik. Belfortot körülbelül 8—10,000 ember védi, kik a Werder-féle tartalékhadtestet sokáig feltarthatják.

Mint a „N. Fr. Pr.“ nek okt. 26-ról Orleansból írják, Chateaufort és Bloisban erős francia csapat összehvonás történt, s közelebb előnyomulást várnak.

München, nov. 6. Ó-Breisachból egy kitérés kísérlet visszanyomtatott; a bombázás folyvást tart.

Pontá-Mousson, nov. 6. A metzi meg szálló porosz hadsereg 19,431 halottat s 31,218 sebesültet veszített; 9578 beteg Németországba küldetett vissza.

Karlsruhe, nov. 6. Hivatalos berlini tudósítások egyhanguan írják, hogy a metzi tábornokok s tisztek becsülettel mellett helyeztettek szabadságra, noha Vilmos király előbb a francia tisztek ily elbocsátását megiltotta. E tény összeköttetésbe hozatik a Napoleon-dynastia helyreállításának szándékával, mi a metzi őrségnek, bir szerint, tudtul is adatott.

Genova, nov. 5. Innen bir szerint 30,300 fegyver indittak Marseillebe, mi ellen a porosz követ remostrált.

München, nov. 5. Az „A. Ztg“ jelenti Versaillesből oct. 31-éről, hogy Moltke forrálában szenved.

A „Wand.“ egy berlini távirata jelenti: A német kormány Oroszország kívánságára a háború

befejezése után az 1856 ki szerződések revisióját fogja indítványba hozni. A fegyverszünet aláírására kész s most már csak az ezt megelőző, Párisba leendő német bevonulás forgó kérdésben.

A kereskedelmi miniszterium leirata a pénzeslevelek és csomagok kézbesítési díja ügyében a helybeli kereskedelmi és iparkamarához.

„A postadijak egyszerűsítése és leszállítása körül tett azon lépés, mely szerint a levélpostai küldemények kézbesítési díja ott, hol a postahivatalokat a kincstár házilag kezeli s engedőfgva a kézbesítést saját emberei által eszközölteti, végtépen eltöröltetett, csak kezdeményül tekintendő az e ténen czélba vett, mindazonáltal a küldemények s viszonyok kedvező fejlődéséhez kötött további intézkedésnek s biztosítatam a t. kamarát, hogy a postagazgatás első rendben a levélpostai kézbesítési díjaknak nemesak a kincstárilag kezelt postahivatalok helyén, de általános, másodrendben a kocsi-postai kézbesítési díjaknak szintén általános eltörölését, vagy ha ez nem volna lehetséges, a többi illetékekkel való egyesítését igen kívánatos postai reformok közé sorolja.

Mindazonáltal sajnálattal kell szttal kijelentem, hogy a t. kamara f. é. szeptember 20-án 741 sz. a. kelt beceses felterjesztésében nyilvánított azon óhaját, miszerint a kocsi-postai kézbesítési díjak, a melyek egyébiránt csak az egy Württemberg kivéve, külföldön mindentitt szedetnek, eltöröltessenek, egyelőre azért nem teljesíthetem, mert az ily intézkedés a postai bevételek s kiadások mérlegét a forgalom s jövedék mostani terjedelme mellett érzékenyen s tán hosszabb időre fogná megzavarni, annyival inkább, mivel első rendben ily intézkedések várnak a postakincstár pénzbeli áldozataira, melyek a postai összeköttetés s a küldemények kézhezjuttatásának gyorsítását s pontos ságát czélozván, az újabb időben a nélkül is jelentékenyen leszállított díjak részbeni eltörölésénél, főleg miniat a pénzforgalom közvetítésére nézve az igen olcsó és egyszerű utalványozási rendszer hozatott be, előnyösebbeknek és sürgetőbbeknek tűnnek fel s fognak bizonyulni.“

Páris ostromlásának költségéről

a „Webr Ztg“ következő érdekes adatokat közöl:

„A német-francia háború mindjárt kezdetben a vár- és ostromháború stadiumába lépett, a miut XIV. Lajos kormányzásának idejéből ismeretes, és egészen elveszté a napoleoni nyittháború jellegét. A várháború sokkal több pénzbe is kerül, mint a nyitlt háború. Így például a poroszok Marsal, Strassburg, Metz, Toul, Laon, Sedan várak kézrekerítése által körülbelül következő hadizsákmány birtokába jutottak: 6000 vár- és különböző öblü sugáragyú, és 10—150 mázsa, egy egy 6000 frt, összesen 36 millió frt; 2 millió drb 12—200 fontos védőveg, 20 frtjával összesen 40 millió frt. 300,000 Chassepot-fegyver löszerrel együtt, 35 frtjával összesen 10,500,000 frt. Egyéb löszer 20 millió frt, mindez egyuttessen tesz 106,500,000 frtot, vagy 226 millió 250,000 frankot. Páris bevétele által a poroszok szintén oly nagy hadizsákmányra tennének szert, tehát 533 millió frank birtokába jutának. Franciaország csak hosszú évek után juthatna ismét ily nagy hadiszer birtokába; természetesen találjuk tehát a poroszok azon vágyát, hogy a fővárosba bejussanak.

Páris ostromlásához minden 3—4000 lépégre legalább is 800, ötven egész háromszáz fontos ütegre van szükség, mely 800,000 mázsa löveget igényel. Ha ehhez az ütegek sulya csak 100 mázssal hozzászámítatik, ugy ez 900,000 mázsát tesz. Minthogy azonban egy vasuti vonattal csupán 6000 mázsát lehet szállítani, — a Páris előtti tűzérési ostromszereknek csupán tovaszállítására 150 vasuti vonat szükségesletik, mire 15—25 nap is alig elégséges, feltéve, hogy naponként legalább 10—15 vonat közlekedik.

Páris és a Rajna közti vasuti összeköttetés csupán Nogent ig terjed. Ezen 15 mérföldet meg haladó uton tehát kocsi segélyével kellene az ostromszereket szállítani, mi naponta 20,000 lovat és négy heti időtartamot venne igénybe.

A Mortiers a la Villantroyes, melyek Cadix előtt használtak 1811 ben, ugy a legjobbak szerkesztü agynak, igaz, hogy 10,000 lépésre hatnak, és a kiterjedőkön át azokkal Páris ostromolható is; amde kérdés még az is, vajjon mindezen ütegek annyira nagy és sok emelés mellett nem repednek e meg egy-két lövés után.“

UJDONSÁGOK.

— Felhívás. A Kolozsvárt f. évi nov. 14-én megnyitandó állami tanítóképzésben a zenének és éneknek hetekenként 4 órán tanításáért az igazgató-tanács a jelen iskolai évre 300 frt tiszteletdíjt állított meg; a szépirásnak és rajznak betonkénti 3 órán tanításáért pedig 150 frtot. Ezen tárgyakt tanítására vállalkozni szándékozik felhívtnak, hogy f. évi nov. hó 12-ig tanár Páll Ferencz urnál (bel királyutca 33. szám) ez iránt jelentsek magukat. Az igazgató-tanács.

— A „kolozsvári dalkör“ szombati dalestőlye, a mi a résztvevők számát illeti, meglehetősen gyengén ütött ki; habár az érdekes változatos műsorozat és táncvizsgálat elég vonzó volt gyakorolhatott a közönségre. Valóban nem találunk szavakat közönségünk és feltűnő közönyére, mely ez esetben annál sajnósabb, mivel a „Dalkör“ városunknak egyedüli, valóban nemzeti dalegylete. De ha nem is szepellünk a hazafiságra: még így is indokolatlan a részvétlenség; mert hogy nyújt annyit és olyant, mennyit és milyent e tekintetben általános hazai viszonyaink közepett a „Dalkörtől“ joggal megkövetelhetünk: legfennebb az elfogultság vagy az tagadhatóság, mi műkedvelőkkel szemben is oly igényekkel lép föl, mint az ex professo művészekkel szemben. — De megmutatta életképességét az orosz dalártnépelyen, s meg a szombati előadásban, melyen mind a dalkör által szabatosan előadott egyes piécek, mind Stratzinger J. ur ismeretes szép hegedű játéka, mind végre a Benel A. k. a. Drágus Gy. és Orbán D. sikerült teremtett élvezetet nyújtott a mintegy 50 személyből álló hallgatóságunk, mely az előadás után egy pár táncot lejte, 10 óra után szétoszlott. Egyébiránt a rendezőseget is terhelte egy kis hiba, hogy nem tette korábban közhírre. Hiába! ez már ugy meggy korunkban; mindenből nagy lármát kell csapni, mert másképp nem veszik észre, hogy élünk.

— Épen most jelent meg ifj. Csáthy Károly debreczeni könyvkiadónál „Általános állattenyésztés“, írta Tornay Béla, a debreczeni orsz. gazd. főtanintézet és az aboz kaposzt földmives iskola igazgatója, az állattenyésztési tanácsok tanára. E mű, mely a gazdaközönségre nézve nagybecsű gyakorlati tanácsokat, mondhatni a mai korszerű gazdálkodásra nélkülözhetetlen utmutatásokat tartalmaz, 392 lapra terjed s ára 3 frt o. é. A kiállítás díszes, becsületére válik a debreczeni könyvkiadó buzgalmanak.

— ? A jogakademia hadtudományi tanárait több oldalról vett felszólítás folytán figyelmeztetni kívánjuk, miszerint a tanórák beosztását észszerű lenne megváltoztatni; mintán a jelenlegi beosztás mellett ép azok nem vehetnek részt, kiknek sorából a hadtudományi tanfolyam legűbbet toborzhatna, p. o. fiatal hivatalnokok, ügyvédi gyakorolók stb, kik épen ez időben kenyékereső munkával vannak elfoglalva. Tán legezésértőbb volna a mostani 11—12, és 4—5 óra helyett d. u. 2—4-ig tartani az előadásokat, mintán így legfennebb csak egy órát kellene az illetőknek hivatalos teendőiktől elvonni, míg így majd az egész délutánt.

(—) A keletzsidai expeditio nem sokára véget ér. „Donau“ novű fregate, mely már Montevideot elhagyta, 80—90 nap múlva elérí az európai vizeket. Mire az utolsó hajó megérkezik, az expeditio tagjainak irodalmi munkálatai is körülbelül elhagyják a sajtót. A magyar mű szerkesztésével Cserei Manó bízza meg a kereskedelmi miniszter. Angol nyelven is adnak ki az expeditio eredményéről egy külön munkát, melyet szintén Cserei rendez sajtó alá.

(—) Külföldi nők. Rómában közelebből hét amerikai szobrásznő nyitott műtermet. Chicagóban pár hét múlva nők számára egy külön orvosi collegiumot nyitnak. Dickens Károlynak hajdon leánya közelebből több novellát tett közzé. Ezek közt: Hunt Margaret s Troubles, Veronika és Mables Progress címűeket. Egy John Simmers nevű, Bostonban közelebből elhunyt ur, 1,400,000 dollárt hagyott egye oly tanítészetre, melyben fiatal nők az orvosi tudományokból, a zenéből, rajzból, egyes ipar és kereseti ágakból nyernek oktatást. A tanintézet „Simmers Fernage College“ címet visel.

— Mac Mahont a „Bohemia“ cseh lap Csehországnak vindicálja s anyakönyvi adatok alapján bebizonyítani törekszik, hogy a tábornok cseh származású; de ki van már derítve, hogy ősei a Stuartok bukása után Irhomból menekültek Franciaországba.

— A király e hó 7-én érkezett Meránba, hol egyidő óta a királyné is időz.

— Varjassi Béla, ki mint francfirour a sedani capitulatio után sebesülten Belgiumba menekült, ismét vizitáért Franciaországba, s a tounsi kormány által Bourbaki tábornok mellé szolgálattevő tisztte neveztetett ki.

— Tekintetes szerkesztő ur! Tisztelettel kérem b. lapja 132-ik száma napi hírei közt megjelent B. E.-féle sikkasztási affairet illetőleg, a tényállás érdekében következő helyeigazító soraimnak adni helyet. Először is nem áll, hogy B. E. 1000 frtot sikkasztott volna, ezen összeg kerek 403 frtot tevén csak ki; másodsor nem áll, hogy B. E. megazkötött volna, (legalább az intézettől), mert őt az intézet küllte el; harmadsor nem Oláhországba ment, hanem ma is Erdélyben van. Végre engedje meg hozzátennem, hogy B. E. ama 403 frt iránt is a társaságnál oly fedezeti okmányt tett le, melylyel szemben ezen összeget elveszeitnek mondani időelőtti volna.

Kolozsvár, 1870 nov. 8.
Kiváló tisztelettel
Szász Gyula,
a „Victoria“ bizt. társ. erdélyi titkára.
— Adoma-émlék cím alatt nagyon érdekes, 8—9 nyomott lere terjedő adomagyűjtéményt rendezett sajtó alá a gyűjtő és szerkesztő, bölőni Mikó Dezső. A lyceum nyomdájában már hozzá is kezdettek a nyomáshoz.

— Tárca-naptár 1871-re, ára 20 kr. o. é. Kis fali naptár 16 kr. o. é. Kapható mindkettő Debreczenben ifj. Csáthy Károly kiadónál.

(—) Nagy-Szalánán Zólyom-megyében egy új m. kir. távirtdai állomás nyitott meg korlátozott napi szolgálattal. Pest, 1870. nov. 5. é.

— Az amerikaiak a következő módon tudják meg az európai újdonságokat: A sajtó számára Európában New-York számára feladott sűrgönyök az utóbbi négy héten mintegy 100,000 szóból állottak. Itt — beszéli egy new-yorki lap — a Hearth Cinentben egy homályos szobájában egy férfi ül, a hol a tengerelatti buzal végződik. Az utóbbi egy vékony sodronnyal van összekötve, mely szintén két kis lemezt körtárgy vasból. A miut a néhány darab réz és cink által Valenziában előidézett villanyfolyam a sodronyon áthalad, a vaslemezek oly dejesékek lesznek, hogy a legkisebb tárgyat megmozgatják. Az egyik lemezen kis tűzőr van megerősítve, mely féhűvelék átmérőjű. E piciny tűzőrrel egy lámpa ugy van összekötve, hogy annak világosságát a falon reflectálja. A buzal nyelve e reflectáló világosság által jelezteit az egyik végről a másikhoz. Sűrgöny sűrgöny után jelenik meg sajtóságos nyelvben a falon, s a túrlemes várakozó egymásután leírja. Bizonyos megdöbbenő csodálkozás száll meg, ha tudjuk, hogy e mesterséges úton egy emberi érintés 3000 földtávolra e világosság ide oda villogását okoztatja.

— 688—1870. Felhívás az 1873 ban Bécsben tartandó világtárlat ügyében. Ó. ca. és apost. kir. Felsőleg. f. év május 25 én legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Bécsben 1873 ban egy nemzetközi világtárlat tartassék. Ennek létesítésével az alsó anstriai iparos egylet s az osztrák mérnök- és építészeti egyesület lön megbízva, a melynek a 42,000 □ területes eszközlendő kiállítási építkezések költségeül 6 millió frban lett előirányzata is elfogadtatott. E költség fedezéséhez a kormány 3 millió frtal fog járulni, a más 3 millió frt pedig a kiállítás különböző bevételeiből s az épületeknek a tárlat bezárása után leendő eladásából lesz fedezendő; az osztrák kormány mindszállal feltétlenül tűzte ki, hogy ez utóbbi 3 millió frt még magánalírások útján is biztosíttassék olyformán, hogy ha netán a bevételeiből s az épületek eladásából nyert összeg a szükséges 3 millió frtot nem fedezné, a hiány az aláírók által, aláírásaik arányában, de esemmi esetre sem az aláírt összegek magasságán túl pótolassék. A fennmeltet egyletek ezen biztosítási összeg eszközlése tekintetéből bírodalomszerte aláírási felhívásokat bocsátottak ki, a melyek eredményül a szükségéül 3 millió frton felül is már tetemes összegek irat tak alá; hanem a többször említett egyletek igen helyesen ugy vélekednek, hogy a vállalat iránti általános rokonszenv tanúsításául szolgálva, ha a bírodalom minden országaiból, bármí csekély összegű aláírások is gyűlőnének, a mely által maguk az aláírók könnyebbé is elérőnének, a mennyiben netán igénybe vételük esetén a történt tuljegyzések arányában az aláírt összegek reductio alá jőnének, s így még az aláírt összegek sem követeltetőnének tőlük egészen. Alóírt kereskedelmi és iparkamara azt hiszi, miszerint az ország összes kereskedő és iparos közönségének nézetével találkozik, a midőn kimondja, hogy az elől említett tárlat létrehozatalára közreműködni annnyal nagyobb kötelességünkben áll, mert ez leendő azon első nagyobbbszerít tér, a hol iparunk fejlődésének haladását a világ előtt legkönynyebben bemutathatjuk. Az aláírási iv alóírt kereskedelmi és iparkamara irodájában (tő-tér 2. sz.) ki van téve, s ott az aláírások eszközölhetők. — A kereskedelmi és iparkamara. Kolozsvárt, 1870. nov. 4-én.

(—) Kimutatása a magyar keleti vasút üzleti bevételeinek. Nagyvárad kolozsvári részvonala, 20 mérföld. Szállított 1870. sept. 7-től 30-ig utas 9566, oct. hóban 13,308, összesen 22,814. Podgyász, gyors- és teherárak vámmázasa sept. 7-től 30-ig 60,679, oct. hóban 14,559,368, összesen: 14,420,047. Bevételek személyekért sept. 7—30-ig 16,739 frt 20 kr, oct. hóban 21,282 frt 86 kr, összesen 38,022 frt 6 kr. Podgyász- és gyors szállományokért sept. 7—30-ig 1041 frt 69 kr., oct. hóban 2044 frt 99 kr, összesen 3086 frt 68 kr. Teherárakért sept. 7—30-ig 23,303 frt 64 kr, oct. hóban 32,034 frt 47 kr, összesen 55,333 frt 11 kr. Pesten, 1870. nov. 4. é. A főigazgatóság.

— Garibaldí levele a görögökhez. Mint távirják, Athenben ezrével osztogatják Garibaldí levélét, melyben a görögöket felhívja, hogy Franciaország segélyre siessenek; viszont szolgálatul azt igéri, hogy segíti fog Epirus és Thesszália felszabadításában.

— Lembergben a lengyel nők gyászúttötek Metz eleste miatt. Ép ugy járnak, mint a hogy az 1863 diki francia forradalmat gyászolták; — s ez által akarják kifejezni mély rokonszenvüket a testvér francia nemzet iránt.

— A „Haza“ magyar életbiztosító bank 1870 octóber havi működésének eredménye: Benyújtott 591 darab bevallás 600,257 frt tőkére, függőben maradt a mult hónapból 578,559 frt összesen 1,178,816. Ebből kiállított 372 darab 388,602

forint, függőben maradt 705,934 forint, elutasított 84381 fr, össz. 1,178,816 fr. A bank működésének kezdete óta, t. i. 1867 szeptember 1-től 1870 október hó végéig az összes benyújtott bevallások összesen 33,146,257 frt.

— Moltke közelebb ünnepele születésnapját, s ez alkalommal a következő kiutetések érték: A király grófi rangra emelte. A születésnapra a király elrendelte, hogy a tábornok unokaöccsese, Moltke hadnagy, a királyi gárda ezredben, ki egy szomszéd helyen előőrőn volt, felváltassék. Az ifju hadnagy, ki csak az iméut „az ellenség előtt“ lett tiszt, a reggelinél lepte meg nagybátyját. A koronaherceg a birneves stratégának babérkoszorut nyújtott át s azzal is meglepte, hogy a törzskar közös ehedjén váratlanul megjelent. Ő hozzá csatlakozott a száz koronaherceg is. A Versaillesba levő összes fejedelmi személyek és miniszterek kifejezték jó kívánataikat. Bismarck gróf irodájából pompás virágokréát küldöttek. A bajor és szász uralkodók által az öreg tábornoknak jutaltott legmagasb rendjeleket szintén e napon nyújtották át s Magdeburg városa tiszb. polgárnak választá; Nürnberg pedig alkalmi ajándékot küldött.

— Páris értéke. Az „Economist“, azon eshetőséggel szemben, hogy Páris bombázatni fog, kiszámította a város értékét. E számítás szerint, ha Páris egészen szétromboltatnék, nem is számítva a szellemi kincset, mintegy 311,700,000 font sterlinget, azaz 7,792,500,000 franc- vagy 2,132 millió talérvnyi érték megnem veszendőbe. Az épületek értéke e számításban 154,300,000, az ingóságoké 77,175,000, és az árúkészleteké végül 77 millió 175,000 font sterlingre van téve.

(—) A fára mászott nyul. A p. i. vadászat alkalmával, mely okt. 15 és 16 án tartatott meg, a következő figyelemre méltó eset adta elő magát: T. . . ur, mint régi diplomatikus vadász, állást foglal az erdőben egy bokor mellett, s nem is sejtji; hogy barátai közel hozzá egy nyulbörbe varrt macskát rejtetnek, oly czélből, hogy azzal az öreg urat tévura vessessék. A kellő pillanatban a nyulnak öltöztetett macska elbocsátatik, s a ző rej azonnal magára vonja T. . . ur figyelmét, ki mint gyakorlott vadász, haladéktalanul lő, mibelyt a vadat czélba veheti. Azonban a lövére a nyul nem esik el, hanem villámsebességgel a legközelebbi fa tetejére kuszik, mely látvány rendkívülsége az öreg urat oly zavarba hozta, hogy azóta kéz esküvel pészelteli, miszerint a nyulak farnász képességgel bírnak. A macska e feladat ügyes megoldása után nyulöntözéséből kibontakozva, sértetlenül haza érkezett.

— Magyar korona sóból. F. János rónaszéki sóvágy, kinek apróbb sófaragványai már több ízben feltűntek, legújabbban egye oly művet fejezett be, mely egy szobrásznak is becsületet válcék. A fiatal, szép tehetségu sóvágy elkészítette ugyanis a magyar koronát sóból. A hajlott kereszt, a kitűnő faragványok, a korona egész formája oly tökéletes, hogy megérdemelné, mikép bármely kiállításon pompázzék. Az odaváló sóaknanyag a király számára akarja felküdöni e becses munkát, hogy egy magyar sóvágy ügyességét a legmagasabb körben is megismerjék. Ugyanez a mester faragta a rónaszéki sóakna kápolnájának lépcsőzetét, szentségtartóját, gyertyatartóját, gyertyáit, caillárát s az egész oltárt. E fiatal sóvágy a finomabb sóvágyat atyjától tanulta, ki szintén foglalkozott ily munkákkal s már 1848 ban annyira esinos faragványokat produkált, hogy a Mármarosban állomásozó orosz dzsidás-czredes drága pénzzen vette meg az egyes darabokat, hogy a hideg Oroszországban látó től dicsekk, mint ritkaságot mutassa be. E sófaragványok oly tartósak, hogy száraz helyen 20—30 évig is a legépebb állapotban megmaradnak. (Reform.)

— Gyorsírási okta. o levelekre nyit előfizetést dr. Günther Antal a magy. országgyűllés revisor gyorsírója, a kath. congressus gyorsírodájának főnöke, a berlini gyorsíró egylet tagja. E levelek utmutatása szerint rövid időn könnyű szerrel megtanulható a gyorsírás. Előfizetheti 8 levélre 1 frt 50 kr. dec. lig; az előfizetési pénzek Petrich Géza könyvkereskedésébe Pestre utzendők — más könyvtárak is elfogadnak előfizetéseket.

(—) (Necrolog.) A kolozsvári unitárius főtanoda papi és tanári kara maga s a nemes tanuló- ifjuság nevében vérző fájdalommal jeleníti, hogy kedves kartárs, s az illetők szeretett tanára s a helybeli unitária eklézsia egyik rendes papja Uzon F. Gábor 24 éves korában f. hó 4 kén délelőt megszűnt élni. A távollévő édes apa Uzon F. Izsák; a szerető testvérek: Károliina, Részler Antalcé, Róza, orvostudor Brust Lajosné, Sándor; — és rokonok még csak nem is sejtik a váratlanul jött legrézékenyebb csapást. Földi része f. hó 6-bán délután 4 óraker koporsója mellett tartott ima után, belső magyartezza 410 számú szállásától a köztmetői végnyugalomra elhelyeztetett.

Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról oct. havában 1870.

Bevételek:
Pénztármaradék a m. hóról 145,885 ft 09 kr.
Havi, rendes és rendkívüli betételek 128,181 „ 66 „
Könyvdíjakban 65 „ 60 „

Kamat, feldij és váltódij 9,528 ft 03 kr.
Bélyegdíjakban 457 „ 35 „
Egyleti báz 412 „ 75 „
1129 tag által visszafizetett költesön 555,104 „ — „
A bevételek összege 839,634 „ 48 „

Kiadások:
1133 tagnak költesön 550,834 ft 84 kr.
Tisztviselők fizetése 455 „ 32 kr.
Irodai kellékekre, nyomtatvány 54 frt, 16 kr.
Bélyegre 440 „ — „
Kamat 84 „ 60 „
Segélyezésre 4 „ — „
Tőke-visszafizetés 104,419 „ 17 „
Pénztármaradék 183,342 „ 39 „
839,634 „ 48 „

Kolozsvárt, oct. hó 31. 1870.
Taufner Ferenc, Geltch János, Wagner Frigyes. könyvvezető. pénztárnok.

Színház, művészet. Nov. 7-én „Troubadour.“ Ez levén ez időnyben az első operái előadás, a közönség tömegesen sietett a rég nélkülözött élvezetre s azt hiszik, hogy ha körülményeivel jól számot vetett, nem távozott meglegedés nélkül. Gerecsen (Leonora) gyönyörű hangjának, iskolájának egész teljét fejtette ki, köztetését bár tagadhatlan, hogy ezen szerep neki kissé igen mély, a mi ily eredmény mellett érdemét csak emeli. — Ujjonnan szerződött tenorok Avoní Victor (Mariko) szintén szép sikerrel mutatta be magát, mely még teljesebb lesz vala, ha a zenekar nincsen oly rendkívül magasan hangolva. Hangja kellemes, érezes, erőteljes; előadásán, hanghordozásán meglezték, hogy jól iskolázott, gyakorlott énekesvel van dolgnak. (Avoní ur két télen át bírta az aradi közönség meglegedését, bizony hiszünk, hogy azt nem sokára itt is megnyerendi. Különbön lehetetlen nem emlékeztetnünk, hogy a dús subventioval ellátott, magas belépti díjakat fizető pesti színház közönsége évekén át kenyérszerűt a magyar nyelvet nem bíró olasz énekesekkel és énekesnőkkel béérni, mintán nem voltak kaphatók oly magyarnul tudó énekesek, kiknek éneke — a mi pedig operában csakugyan fődolog — kielégített volna. Másként állunk ki, ha a magyar énekesek és énekesnők akkora választéka állana rendelkezésünkre, mint Olasz- vagy Németországban, vagy ha legalább 7—8 nagy magyar városban operák léteznének s ezáltal énekesek és énekesnők köpződének, a honnan aztán válogatni lehetne; de most, midőn a fővárosin kívül eddig létezett három vidéki opera közül egyik — az aradi, melynek két főtágya különben is olasz volt — megszünt, s még csak nálunk és Debreczenben van magyar opera; mi több: a pesti magyar színhépeze azon növendékei, kik az ottani nemzeti színháznál alkalmazásra nem találak, szintén külföldre sietnek, vajmi nehéz minálunk csak középszerű operát is előállítani. E felett a mai tenor-szűk világban ma már alig énekelnek valahol magas hangolásu katonai hangszernek kísérte mellett, minélfogva óhajtanunk kell, hogy színházunknak mielőbb párisi Diapasonra készült hangszereikkel ellátott saját állandó zenekara legyen, mi nélkül a dalművek előadásában haladóra általában nem számíthatunk. Szek.) — Daray Karolina (Azucena) ma is igen szépen énekel. Marcell (Fernando) szintén kielégített. Nála is kitűnő a rutinrozott énekes, ki hanganyagát helyesen kezeli, s érvényre tudja juttatni; a mely basszus hangoknak általában természetük az, hogy ritkán erősek. Mezey (Luca) is eléggé igyekezett.

Nov. 8 án „Áljo emberek“ vigjáték 4 felvonásban, írta Barriere-Theodore és Capandu Ernest.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.
Nov. 11-én: 5% Metallique 100 frt 57.40.
5% Nemzetn kölcse 100 frt 67. 1/2 Kamat 57.40.
1860. Kölcse 92.75. Bankrészevny 723. Hitelintézet részvény 200 frt 255. 1/2. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2. ár 121.—. Eszt 119.75. Cs. királyi arany 5.77. Napoleonor 20 fran. 975.—
Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. 1/2. Tomesi 77.—. Erdélyi 75. 1/2. Horv.-Slavon 80.—
Tulajd. és teljes szerkesztő: Sándor Jozsef.

**A közönség köréből. *)
Nyilt levél t. cz. Szász Béla urhoz.**

Megenged kegyed az indiscretioért, mely rem tartott vissza, hogy nyilvánosságra ne hozzam nemes lelke sugalta ama tettet, miszerint hozzám intézett igen megfisztelő sorai kíséretében az igazgatóságomra bizott itt helyi rom. kath. főgymnasium ifjusági könyvtárát szépirodalmi művekkel 93 darabban gyarapítani és még fölül 22 darab szaktankönyvet a szorgalmas és szegény tanuló közt nemzetiesség és vallásatlanság nélkül jutalom gyanánt kiosztandókat, rendelkezésemre bocsátani sziveskedett. Tette magasztos, fényes; fonytölt vajha mások keble is hason tettekre fellángolna!!! Fogadja érte tőlem tanuló ifjuságunk nevében is a legbensőbb hálakifejezést azon meggyőződésben, hogy nemes elhatározásául nem csak — mint szép leveleiben értát — a hála kegyeletes adóját róttale a könyvtár iránt, mely előcsarnok szolgált korai ifjuságában hazai irodalmunk elemi megismerésére, hanem hogy nemzeti művelődésünknek emelkedő fenséges épületéhez is aktora áldozattal járul, a mekkora elég arra, hogy ne csupán a taointézetekben jelenleg növekedő, hanem az utónemzedéki tanulóifjuság is majdan indíva érezze magát kegyed iránt balára, indíva keblében azon emlék állítására, mely omni aere perennius! Kolozsvár, nov. 4. 1870. Honfium tisztelettel: Várady Móricz, főgymn. igazgató.

*) Az e rovathan megjelölt cikkekért csak a sajtóközönséggel szemben vállal felelősséget a Szerk.

Nápoly, 17 april 1862.

Beküldetett.

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség nélkül a delicat Revalesciére du Barry által Londonból, a mely gyerekeknek és felnőttek-nél 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget.

Uram! Egy májbjá következtében 7 év óta borzasztó állapotban voltam, elsoványodtam s kin-lódtam. Nem valék képes írni vagy olvasni; min-den izom rezketett testemben; rozsz elvadászt, foly-tonos álmatlanság szüntelen idegíngiben tartott, mely ide-oka. üzött, soba nyugtot nem adott; e mellett mincig búskomor valék. Sok orvos kime-rült gyógyításomba, de bajaimat nem enyhíté. Tel-jes kétségtesésemben megkísérlém önnek Reva-

lesciére du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig éltem vele, hálát mondok az Istennek. A Revalesciére legnagyobb dicséretet érdemel, visszaadta tökéletesen egészségemet s abba a helyzetbe tet, hogy társadalmi állésumat ismét elfoglalhatom. Öszinte hálával és teljes tisztelettel.

12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. listt alakban 12 csé. 1 ft 50 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr. 288 csé. 20 frt — kr. 576 csészére 36 forint.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldencmiedgasse 8. Pesten Törökútnál, Kolozsvárt Kronsztädter Józsefnél, és Binder K. gyógy-szerésznel a Szentháromsághoz, a városi Redoute során. Debreczenben Borsos Ferencznél, és minde-nütt postai útánvét mellett.

Bréhan marquisé. 1/2 fontos bádög szelenczékben 1 frt 50. 1 1/2 frt 50 kr. 2 1/2 frt 50 kr. 4 frt 50 kr. 5 1/2 frt —. 12 1/2 frt — kr. 24 1/2 frt — kr. Revalesciére csokoláde táblákban:

HIVATALOS.

Sz. 582. 1870.

Hirdetmény.

Nemes Tordamogye fel-kerületében kebeleztet Felfalu községében, a közös bir-tokosságnak korcsmárlási joga, báró Kemény Kálmánnak, mint báró Kemény György örökösse és megbízottjának kérésére, ügyvéd Balogh Ferencz által, folyó évi december hó 5-kén, d. e. 9 órakor, az alispáni hivatalnál Sz.-Régenben, közarve-rezés útján, több évekre, haszonbérbe fog adódn: egyidejűleg a korcsmajog ará-nyosítása is tárgyalás alá fog vétetni, miről is haszonbérbe venni kívánók és az érdekelt felek értesítetnek és a tárgyalásra megjeleni felhivatnak. Sz. Régen, october hó 26-án, 1870.

(519)

Haszonbéri hirdetmény.

Bánffy Hunyad mezőváros egész éven át folyó korcsma joga, a hozzátartozó két szobával és egy kútnál pinczével együtt az 1871-ik év januárius 1-én kezdődő korcs-márlással november 28-kán helyt a városházánál árverezés útján haszonbérbe adatik, az árverezni kívánók az árverezési feltételeket a városházánál bármikor meg-tekintethetik. B.-Hunyad, nov. 8-án, 1870.

Sz. 1388.

Hirdetmény.

Alólírott szolgabírói hatóság által közbírré tétetik, miszerint e járásban ujab-ban rendszeresített orvostudori állomás 600 frt o. é. állapított meg.— Pályázní kívánó orvostudor urak, felyamodásaikat f. évi december hó 1-ig e szolga-bíróshoz beadni ne késlekedjenek. A feltételek többi nemei alólírott hatóságnál bár mikor is megtudhatók. Belső-Szolnokmegye magyar laposi járás szolgabíróhatóságától. Domokoson, october 31-kén, 1870. (Utóposta M.Lápos.)

MOLNÁR SÁNDOR, szolgabíró.

NEM HIVATALOS.

(520)

Előfizetési fölhívás

ily című műre:

Gyorsírási oktató-levellek,

melyekből az országgyűlési gyorsírói gyakorlat folytán legbiztosabbnak bizonyult magyar gyorsírás a legrövidebb idő alatt könnyű szerrel mindenki által megtanulható. Irta dr. GÜNTHER ANTAL, a magyar országgyűlési revisor-gyora-írója, a kath. Congressus gyorsíródjának főnöke, a berlini gyorsíró-egylet s a „Phonetic Society of Great Britain and Ireland“ tagja.

A gyorsírás művészetének nagy és sokoldalú haszna annyira el van ismerve, hogy annak minél tágabb körű elterjedése indokolt közóhájá vált. Hogy mindemel-lett a gyorsírás művésze nem terjed oly mérvben, mint az kívánatos, és hogy nem sajátítják azt el mindazok, kik annak becsét ismerik és kik annak megtanulására elég kedvet tanúsítanak, annak legfőbb oka az, hogy az eddig megjelent gyorsírási tankönyvek nem oly népszerűek és könnyűek, mint a mily népszerű és könnyű tan-módot a gyorsírás művészetének egyszerűsége megenged, sőt követel.

Szolgálatot vételek tehát tenni, midőn egy népszerű, világos, minden irni és olvasni tudó ember által könnyen felfogható gyorsírási tanmódot nyujtok a közönségnek. Nem valami kísérlet adatik elő e műben, ha-nem azon gyorsírás, melyet az országgyűlési gyorsírók legjeleseb-jei használnak, s melynek követőire eddigelé a legfontosabb ta-nácskozási testületek gyorsírási munkálatai bizattak.

A szerző, egyike a legkittünbbszakfériaoknak e téren, mindössze nyolcz le-vélben fogja könnyű és világos módon előadni a gyorsírást. E levelekből minden két hétben fog megjelenni egy-egy, nagy 8-adrétű alakban és diszes kiállításban. A tananyag mindegyik levélben oly kevés és oly könnyű lesz, hogy a következő levél megjelenéseig játszva s tökéletesen megtanulható.

Az első levél december hó elején fog megjelenni. Mind a nyolcz levél előfizetési ára 1 frt 40 kr.— Előfizetések f. évi de-cember hó 1-jeig bérmentve vagy egyenesen hozzám, vagy Stein János könyv-kereskedésébe Kolozsvártt intézendők.

A t. előfizetőknék minden egyes levél külön, bérmentve küldetik meg — Gyűj-töknék 10 példány után egy ingyen példánnyal kedveskedem. Pest, 1870. évi november hó 1-jén. PETRIK GÉZA, könyvkereskedése.

Nincs több tyukszem!

ROSZNER HENRIK

vegyész, a tyukszemet, szömöröcsöt és fagydagánatot 5 perc alatt meg-gyógyítja egy általa feltalált TINCTURA segítségével. Ajánlja továbbá arany és ezüst színi tentójt, tüvegmetzésre alkalmas tüzgyé-mántójt, hajfestő olajait, porcellán és üveg-ragaszt; pécsetirtó-szappanyát; ugy el-vállalja mindenféle fémtárgyak aranyozását és ezüstözését. Található a „Nemzeti szállodában“ 27 sz. alatt reggeli 9—12. és déltán 1—4 óráig.

Neumarkt 15. August. 1870. Lieber Herr Rosner!

Empfangen Sie hiermit meinen innigsten Dank dafür, dass Sie mich in wenigen Minuten ganz schmerzlos durch Ihre anerkannteswerth Kunstfertigkeit von meinen lange bestehenden Hühneraugen gänzlich be-freit haben. Dr. Tromelschloer, k. k. Bez. Arzt.

Aerztliches Zeugnis.

Dass sämtliche durch den Chemiker Herrn Heinrich Roszner erzeugte chemische Producte, be-sonders jene Tinctur zur schnellen und schmerzlosen Entfernung von Hühneraugen und Warzen von mir manigfaltig erprobt wurde, so dass ich hiermit die freudige Erklärung abzugeben im Stande bin, dass die benannte Tinctur bei mehreren meiner Klienten und Freunden vom besten Erfolge gekrönt wurde, so dass zu hoffen ist (da die Wurzel sowohl der Hüh-neraugen als Warzen entfernt wurde) kein Rückfall dieses lästigen Uebels-radical gehiebt wird. Eperjes, am 13-t. September 1870. Dr. Hauküll, Bezirks- und Nagy-Saroszer Armenhaus-Arzt.

Roszner Henrik vegyész tyukszememet teljes megelegedésemre kívádjta, miért is chemicus folyádo-kát s ügyességét ajánlhatom. Kassán, 1870, Sept. 17. Antal Emil, ügyvéd.

Zeugnis.

Womit bestättigt wird, dass Herr Heinrich Roszner aus Krakau, während seiner hiesigen Auf-enthaltes mit seinem chemischen Erfindung Hühneraugen schmerzlos zu entfernen sich bei mehreren hiesigen Bewohnern die volle Zufriedenheit erwarb, worüber ihm dies auf eignen Erfahrung sich gründende wohl-verdiente Zeugnis ausgestellt wird. Grosswardein, den 21. Oct. 1870. Gustav Serényi, Stadthauptmann.

Dr. Pattison csúszvattája

azonnal enyhít és gyorsan gyógyít csúzt és köszvényt, minden alakban, u. m. arcz-, mell-, torok- és fogfájást, fő, kez- és térd-köszvényt, inrangatást, hát- és ágyék fájalmat. Egész nyálábbal 70, félnyálábbal 40 kron kapható. Kolozsvártt ENGEL J. JOZSEF gyógyszerésznel. (466)

(521) (1—2) Kerestetik egy jól nevelt fiatal tanulónak

a Tauffer József bőr és fűszer-keres kedésébe [Kolozsvártt óvár Nro 259. Ugyan ott egy jó karban lévő Zongora bérbe kiadó.

(418) (19—20) Mar régibb időkben is a legnagyobb mesterek, mint Beethoven, Mozart sat. nem vetették meg, táncszerzeményeket írni, a melyeket ma is, kedves zengetességek miatt szívesen hallgatunk. Ezt az előnyt—mondja a hamburgi Zwisehe-nakt-Zeitung — a három jeles keringő-nek is, u. m. „Frühlingsreigen“, „Lam-mers Gyulától, — „Burschenlänze“, „Schon-dorf Jánostól, — „Jugendtränne“, (dija-zott szerzemény) Hübnér-Trams-O-tól, meg kell hogy adjuk. — Egy mű (4 iv) ára csak 75 kr. kapható Apitzsch Róbert-nél Lipszében és minden könyv- és ze-nemű-kereskedés által.

(517) 1—1 Hirdetés.

A kolozsvári állami képezdek igaz-gató tanácsa által közbírré tétetik, hogy miután a lapokban oct. 19. és 21-dikéről kibocsátott hirdetmény következtében a nö-vendékek élelemineli és mosással ellátá-ra több válalkozó jelentkezett, s ezeket tovább egyezkedés alapján elfogadható ajánlataikat a kitűzött időre pontosan be is adták: annál fogva a nyilvános árlejtés eljárásnak megtartása szükségfelettív lett. Az igazgató tanács.

A nemzoreszek gyökeres gyógyítása (407) és erősítése (9—12) a dr. Gross férifisági kivonata (Mannbarkeits-Extract) és növény-anyaga és labdaccai használása által.

E gyógy-szerek helyes használása által, bár-mely koru szenvedőknek nemzoreszek gyengé-sége ellen, származtak legyen azok önterözés, ki-csapongás és ragályból, biztos gyökeres gyógyi-tás nyujtatik. A legrészgörübb titoktartás mellett kapható dr. Gross, orvos sebész-tudor és szülész által Bécsben, Körnergasse 2 sz. 1-ső emelet 18. Vidéki betegek kimerítő tudósítást és 5 o. é. utrot (legelősebben ajánlott levél által) küldenek, s e-ért gyógyszerét és minden szükségét kapnak.

Eladó jószág.

Burjános O. Budán Kolozsvártól 2 és 1/2 órai távolságra a Zilahra ve-zető országút közelébe 400 hold jól-gondozott erdő és 420 hold szántó és kaszálóból álló egy tagban lévő bir-tok kedvező feltételek mellett örök-áron eladó. (511) 2—3 Ertekezhetni lehet a feltételek iránt ügyvédt Ferenci Miklóssal Ko-lozsvártt b. szén utca 128 szám alatt.

(4—20) Titkos betegségeket és tehetetlenségeket (elgyengült fériféret) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosi-tása mellett HANDLER MÓR orvos- és sebész-tudor, szülész- és szemész. Rendel naponta délelőt 11 órától 1-ig és déltán 3 órától 5-ig. Lakik Pesten, Lipót-város, Nádor-utca 13 sz. 1-ső em. 14 sz. Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

(507) (2—3) Egy nevelőnő,

Kinek teljes képzettségéről, a pesti képezdeben nyert oklevél és több eredeti bizonyítvány támaszkodik, s ezeken felül még a német és francia nyelvet is tanítja, óhajta valamely jó családnál alkalmazást nyerni. Vele személyesen értekezhetni hely-ben. Vidékről pedig levél által ezen cím alatt: L. L. nevelőnőnek Kolozsvártt bel-farkasutca 76 ik szám a reformá-tus collegium mellett. Poste restante.

(482) (3—*) JANKÓ VINCZE gazdasági eszközök és gépek gyára

Kolozsvártt, külső tordautca 306 sz. A ki jól szánt, az jól arat. A jó szántáshoz jó eke kell. Magyarországnban a „Vidacs“-féle ekek levén leginkább elterjedve, nyolcz év óta Kolozsvártt fenálló gyári üzletnek fő törekvése volt Erdély-országban is ezen fajta-ekeket honosítani meg.

Az erdélyi talajhoz legalkalmasabbak a 2-dik számú Vidacs-féle ekek 4 marhára és a 3-dik számúak 2 marhára. Ezek gyáramban mindenkor ké-szen is kaphatók. A 2-dik számú eke ára 18 frt. 3-dik " " " " 17 " Ekefaliga " " " " 10 "

Az erdélyi gazdák két panaszt emelnek a „Vidacs“-féle ekek ellen; 1-or hogy nem vágnak elegendő széles barázdát, hogy abban a bérés szántó-legény, az itten szokásos bockorjával, szabadon léphessen; 2-or hogy a far-sróf igazítása a fel- és leszorító csavarokkal nehézsékes.

Ezen panaszok elenyésztése végett ezentúl a „Vidacs“-féle vaskéket állítható kormányval is készítetem, miné fogva a barázda-vágást tetszés szerint lehet szélesebbre vagy keskenyebbre igazítani; a farsrófra pedig a fel- és leszorító csavarok helyett egy nyeles csavart alkalmaztatok, melynek azon nagy előnye van, hogy azzal az eke mély vagy nem elég mély járását a szánt-tás alatt is lehet igazítani, a nélkül hogy e végett az eke megállni kellene.

Ezen javított ekekből a 2-dik számú eke ára . . . 22 frt. a 3-dik " " " " 21 "

Továbbá bátor vagyok a t. cz. gazda-közönség figyelmébe ajánlani boro-náimat, vasfogu hengereimet a csoportos szántóföld porhanyítására; szoró rostáimat, cséplő-gépeimet, törökbuza-fejtőimet, bor-préseimet, szecska-vá-gó gépeimet.

A szecska-vágókra nézve különösen ki kell emelnem, hogy egy ország-ban mint Erdély, hol a mezei gazda a törökbuza termeléssel kiválólag fog-lalkozik, a szecska-vá-gó gépek nagyobb figyelmet érdemelnek. A törökbuza-köré a szarvasmarháknak igen kedves eledele. Szecska-vá-gó-géppel felaprózva azt tisztán megeszi, abból semmi kárba nem megy. Ellen-ben egészben adva, a kórának kétharmada alomba hull a gazda nagy kárával.

Kisebb cséplőgépek bérbe is kaphatók 50 frt haví bérért, melyekkel 2 ló s 5 ember segítségével mellett naponkint 20—25 kalangya gabonát el-csépelni lehet. A gyárba beszállított gépek javítását készséggel és gyorsan teljesítem, s megkeresés folytán gépeim árjegyzékével szívesen szolgálók. Kelt Kolozsvártt, october 20-kán 1870.

JANKÓ VINCZE, gépgyár tulajdonos.

(498) (5—16) BÁNYAI SÁMUEL Kolozsvári szöcsmester,

ajánlja a szöcsmesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető RUHATÁRÁT.

Elfogad akár magán akár postai úton minden szöcs iparágbeli megrendelé-seket, s azoknak a legpontosabb és legújányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelősségre elvállalásával igéri. Továbbá elállal mindennemű öltönyöket nyaralattás végett illő áron. Lakása Kolozsvártt, bel-magyarutca 428 ház sz. alatt. Raktára ugyancsak bel magyarutca Biásini-ház 442 sz. alatt.

Legolesobb időtöltés!!!

10,000 kötet! STEIN JÁNOS 10,000 kötet! kölcsönkönyvtára

Kolozsvártt, bel-középutca 456 szám. A hosszú téli esték unalmának elűzésére bátorokodom a t. közönségnek

kölcsönkönyvtáramat ajánlani, mely a magyar, francia és német regényirodal-mat, mintegy TIZEZER KÖTETTEL képviseli és az iroda-lom ezen ágának legújabb s legjelesebb termékeivel folyton szaporítottatik.

Az előfizetési árakot oly előnyökre szabtam, miszerint a ke-vésbé vagyonosoknak is lehetővé tétetik az előfizetés, s ez által a valóban legkellemesebb és legolesobb időtöltésnek megszerzése. (499) (2—9)

Az előfizetési árak következők:

Table with 5 columns: 1 munkáért, 1 óra, 1/2 évre, 1 évre, biztosíték. Rows show prices for 1-4 kötet, 8-10 kötet, 1 kötetért, 2 kötetért.

A könyvek, az ünnep- és vasárnapok kivételével, naponként kicserélhetők. Vidéki előfizetőknék más alkalom hiányában postával küldöm a könyveket. Ha valaki a fentebb elsoroltaknál nagyobb mennyiségű köny-veket kívánna kivenni, nagyobb családok részére, vagy vidékre, íly esetben aránylagosan a legújányosabb feltételek eszközölhetők.

STEIN JÁNOS.